

Pakning af medicin giver overskud til "Huset uden trapper".

Kvinder og mænd bor adskilt i såkaldte "dormitorys". Her ses en gruppe kvindelige studerende i en pause.

Huset uden trapper

320 handicappede fillipinske mænd og kvinder arbejder sammen om at fremstille kørestole og pakke medicin

TEKST OG FOTO STEFAN BOBERG
OVERSAT OG BEARBEJDET AF BENTE RØDSGAARD

Jeg er på besøg i "Huset uden trapper" - et center for handicappede. Stedet er Manila på Filippinerne. Vicepræsidenten "Jess" med døbenavnet Jesus H. Docot er kørestolsbruger og paraplegiker. Han tager mig med på en rundvisning.

Centret blev startet af en katolsk nonne i 1973. En ansøgning om økonomisk hjælp fra den filippinske regering gav ikke resultat. Men så gik den belgiske regering og den katolske kirke ind med støtte. I dag består centret af et dusin store langhuse omgivet af græsplæner og store smukke haver. Hele centret er tilgængeligt, og lokalerne er store og velindrettede for kørestolsbrugere.

Centret tilbyder arbejde og erhvervsuddannelse til handicappede. 320 mennesker arbejder dagligt på de forskellige værksteder og ca. 65% er handicappede. Centret tilbyder tillige bolig til 120 af de ansatte.

Kørestole af genbrug

38 personer arbejder i kørestolsværkstedet. Alle er handicappede på nær to. Produktion af kørestole var centrets første projekt. De første to år hjalp to australske teknikere med udformning og produktion af forskellige kørestolsmodeller i samarbejde med en rygmærkskadedt amerikansk ingeniør. Herefter overtog filippinerne selv fremstillingen. Centret laver 11 forskellige model-

ler, enkle, men brugbare og til lave omkostninger.

Kørestolene produceres af gamle aluminiumdåser og andre aluminiumsprodukter. De indsamles og smeltes om til rør, som anvendes både til kørestole, krykker og proteser.

Centret har stor viden og et godt renommé og med en produktion på 700 kørestole om året er centret den største producent på Filippinerne. Udover produktionen reparerer værkstedet kørestole fra fx hospitaler og lufthavne - ca. 500 stk. om året.

Andre produkter

Centrets snedkerværksted fremstiller blandt andet møbler til skoler. En anden afdeling tilvirker tekstilprodukter. Pakning af medicin for et stort medicinalfirma er dog centrets største indkomstkilde.

Centrets mangeartede produkter sælges også ude på det åbne, hårde marked og konkurrerer med andre foretagender. De seneste år er konkurrencen blevet hårdere på grund af billige importerede kørestole fra Kina og Taiwan.

Arbejdstiden er som på det almindelige arbejdsmarked på Filippinerne 12 timer om dagen, seks dage om ugen. Lønnen varierer mellem ca. 1.000 og 1.500 kr. om måneden, som er en normal arbejderløn i Manila. Lige nu er indkomsterne gode for snedkeriet og afdelinger-

Kørestolene produceres i centeret og er lavet af blandt andet genbrugt aluminium fra dåser!

En gruppe studerende holder deres ugentlige fridag i den dejlige have.

Snedkerværkstedet fremstiller møbler til skoler, og omsætningen er god.

ne, der pakker medicin, men hele indtjeningen går ikke til løn. En del går til investeringer. For de ansatte med handicap er der den sikkerhed i ansættelsen, at hvis der opstår økonomiske problemer, er det de ikke-handicappede, der afskediges først.

Hver afdeling i centret forvaltes kooperativt, undtagen kørestolsværkstedet, fordi det har større omkostninger end de andre. Beslutningerne tages for en stor del af de ansatte, som har repræsentanter med til møderne om, hvordan centret skal forvaltes.

Bor gratis de første år

Når handicappede kommer til centret, får de i de første tre-fire år en lille løn, men bor gratis.

Siden betaler de 10% af deres arbejdsindkomst til centret, som en slags betaling for de første års oplæring.

Lidt over halvdelen af de handicappede ansatte er kvinder. 60% af kørestolsbrugerne er rygmarvsskadede, 30% har haft polio, og ca. 10% er handicappede fra fødslen.

Lederen af centret – præsidenten – er pensioneret officer fra hæren. En paraplegiker er vicepræsident. Centret er opdelt i tre forskellige departementer, den administrative del passes af en kvinde som er handicappet på grund af polio, mens regnskabs- og forretningschefen ikke er handicappet.

Arbejdere og studenter

120 handicappede bor på centret i seks forskellige "dormitorys" – en slags sovesale. Mænd og kvinder bor separat. Hvis de gifter sig, flytter de fra centret, men fortsætter med at arbejde der.

Når fattige familier fra Manilas slumområder flytter

ind, bor de sammen, mens det handicappede familie-medlem bliver rehabiliteret og får en uddannelse. Børnene går på en skole i centeret.

Er der blandt de handicappede studerende særlig dygtige personer, sponsorerer centret dem, så de kan fortsætte med at studere udenfor centret på almindelige læreanstalter og universitetet. En afdeling af sovesalene er reserveret til dem, så også de kan bo med deres familier.

Beboerne laver oftest selv deres mad eller danner madlavningsgrupper.

Aktiviteter og sponsorer

Der er altid mange aktiviteter i gang på centret fx koncerter med handicappede musikere og dans. Ved mit besøg blev der øvet på en rockkoncert. Der kan også være basketballturnering med forskellige hold fra forskellige egne af Filippinerne.

85% af økonomien stammer fra centrets egne indkomster, så der skal hele tiden skaffes midler. Selvom den filippinske stat over for udenlandske gæster praler af, at det er staten, der sørger for centeret, støtter staten centret med blot ca. 2% af budgettet.

Derfor er frivillige og sponsorer vigtige for centret. En del aktiviteter fx svømning, bordtennis, fægtning sponsoreres af "Rotaryklubben". Centerets udstyr er doneret fra vidt forskellige lande fx Tyskland, Japan og Australien, og frivillig arbejdskraft er nødvendig især i økonomiafdelingen og til at hjælpe med marketing og edb.

Hvis økonomien skranter, samler man penge ind fx ved koncerter med handicappede musikere, som arrangerer "dance-hall", eller man søger støtte hos lokale organisationer og bydelsadministrationen. ■